

Katowice, dnia 5 grudnia 2022 r.

INFORMACJA Nr 23/2022/EW

w sprawie wypadku, powodującego czasową niezdolność do pracy, zaistniałego w dniu 10 czerwca 2022 r. o godzinie 5⁴⁶, w następstwie wstrząsu górotworu o energii $7 \times 10^5 \text{ J}$, w PGG S.A. Oddział KWK Staszic-Wujek Ruch Murcki-Staszic w Katowicach.

Wypadek zaistniał w rejonie ściany 15b-S, eksploatowanej w III warstwie (przystropowej) pokładu 510, w polu S, na poziomie 900 m. Pokład 510, o miąższości od 9,2 m do 11,0 m i nachyleniu około 60, zaliczony został między innymi do IV kategorii zagrożenia metanowego, II stopnia zagrożenia tapaniami oraz klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego. Eksploatację III warstwy pokładu 510, jako odprężającą dla kolejnych warstw tego pokładu oraz dla pokładu 501, realizowano ścianą 15b-S, prowadzoną systemem poprzecznym z zawałem stropu, zlokalizowaną pomiędzy Upadową XXVIb-S a Upadową XXVb-S i przewietrzaną systemem na „U”. W wyrobiskach przyścianowych, przed frontem ściany, wyznaczono strefy szczególnego zagrożenia tapaniami. W Upadowej XXVIb-S, którą odprowadzano powietrze ze ściany, zabudowano pomocnicze urządzenia wentylacyjne (przegrodę wentylacyjną i lutniociąg doświeżający) oraz wyznaczono, przed frontem ściany, strefę szczególnego zagrożenia tapaniami, na odcinku o długości 140 m. Do dnia 10 czerwca 2022 r., uzyskano ścianą postęp około 1058,5 m, a do linii zakończenia jej biegu pozostało około 376,5 m.

W dniu 10 czerwca 2022 r., na zmianie rozpoczynającej się o godzinie 4⁰⁰, do rejonu ściany 15b-S skierowanych zostało 17 pracowników oddziału G-4, celem wykonania prac remontowo- konserwacyjnych oraz z zakresu profilaktyki tapaniowej, w tym między innymi dwuosobowa brygada do prac związanych z przebudową pomocniczych urządzeń wentylacyjnych, tj. przegrody wentylacyjnej, w strefie szczególnego zagrożenia tapaniami, w Upadowej XXVIb-S. W trakcie przebudowy przegrody wentylacyjnej, o godzinie 5⁴⁶, nastąpił wstrząs górotworu o energii $7 \times 10^5 \text{ J}$, którego epicentrum zlokalizowano około 80 m przed frontem ściany i około 40 m na południem od Upadowej XXVIb-S. W wyniku zaistniałego wstrząsu, pracownik wykonujący przebudowę przegrody wentylacyjnej w odległości około 20 m od skrzyżowania ściany 15b-S z Upadową XXVIb-S, doznał obrażeń. Poszkodowany pracownik o własnych siłach wycofał się z zagrożonego rejonu. Po wyjeździe na powierzchnię, w punkcie opatrunkowym, poszkodowanemu udzielono pierwszej pomocy, a następnie przetransportowano do Górnośląskiego Centrum Medycznego w Katowicach Ochojcu. Według wstępnej opinii lekarza u poszkodowanego stwierdzono stłuczenie głowy oraz podejrzenie złamania przedramienia prawego, czas leczenia określono na 14 dni. Rejon ściany 15b-S został zabezpieczony przed wejściem osób postronnych. W związku z zaistniałym wypadkiem nie prowadzono akcji ratowniczej.

W dniu 13 czerwca 2022 r. przeprowadzono oględziny miejsca zdarzenia i stwierdzono, że wstrząs spowodował odprężenie w Upadowej XXVIb-S w strefie szczególnego zagrożenia tapaniami: na odcinku około 53 m wystąpiło wypiętrzenie spągu do wysokości 1,8 m (największe na odcinku 16 m licząc od 7 m do 23 m od

skrzyżowania ze ścianą 15b-S), wybicie i przewrócenie 13 stojaków stalowych stanowiących wzmocnienie obudowy w „strefie...”, lokalne uszkodzenie i przerwanie ciągłości opinki wykonanej z siatek zgrzewanych oraz zsuwy na strzemionach łączących łuki stropnicowe z łukami ociosowymi do około 0,5 m. Minimalna wysokość wyrobiska, na tym odcinku wynosiła 1,8 m, a szerokość 3,4 m.

Przyczyna wypadku było odprężenie w wyniku wstrząsu o energii 7×10^5 J, którego skutki objęły przodowego w upadkowej XXVIb-S w pokładzie 510 warstwy III.

Przyczyną odprężenia był wstrząs górotworu spowodowany samoistnym wyładowaniem energii sprężystej, skumulowanej w górotworze.

Do zaistnienia odprężenia przyczyniła się:

- naturalna skłonność górotworu do tępań,
- głębokość prowadzonej eksploatacji wynoszącej około 900 m,
- prowadzenie eksploatacji w górotworze nie odprężonym.

W związku z zaistniałym zdarzeniem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach wydał decyzje, w których nakazał:

W dniu 10 czerwca 2022 r., przed przeprowadzeniem oględzin:

1. Wstrzymać ruch zakładu górniczego, w części dotyczącej wykonywania prac w rejonie ściany 15b-S w pokładzie 510, na poziomie 900 m z wyjątkiem robót niezbędnych dla zapewnienia właściwego monitorowania i zwalczania zagrożeń,
2. Dokonać ustaleń warunków bezpieczeństwa umożliwiających dokonanie oględzin, z uwzględnieniem bieżącego stanu zagrożeń,
3. Do czasu przeprowadzenia oględzin miejsca wypadku, w okresie wstrzymania prac w wyrobiskach w rejonie ściany 15b-S w pokładzie 510 na poziomie 900 m, bezzwłocznie podjąć działania organizacyjno-techniczne, które powinny polegać na:
 - skutecznym zabezpieczeniu dostępu do rejonu ściany 15b-S w pokładzie 510 na poziomie 900 m,
 - ustaleniu zasad ciągłego monitorowania i analizowania stanu zagrożeń tąpnięciami oraz wentylacyjno - metanowo - pożarowego w tym rejonie,
4. Przeprowadzić analizę stanu zagrożenia tąpnięciami oraz metanowo-wentylacyjno-pożarowego w rejonie ściany 15b-S w pokładzie 510 na poziomie 900 m przez kopalniany zespół ds. rozpoznawania i zwalczania zagrożeń w składzie poszerzonym o specjalistów ds. tego zagrożenia oraz ustalić warunki i zasady przebywania w tym rejonie pracowników w sytuacjach awaryjnych w celu prowadzenia niezbędnych prac dla zapewnienia właściwego monitorowania i zwalczania zagrożeń oraz w sytuacji szczególnej konieczności wykonania prac zabezpieczających.

W dniu 13 czerwca 2022 r., po przeprowadzeniu oględzin:

1. Wstrzymać ruch zakładu górniczego, w części dotyczącej wykonywania prac w rejonie ściany 15b-S, w pokładzie 510, w polu „S”, do czasu uzyskania pozytywnej

opinii kopalnianego zespołu ds. zagrożeń w składzie poszerzonym o specjalistów ds. zagrożenia tąpniętami,

2. Dokonać pisemnych ustaleń kierownika ruchu zakładu górniczego, adekwatnych do aktualnego stanu zagrożenia tąpniętami, uzależnionych od wyżej wymienionej opinii, dotyczących:
 - zakresu, w jakim niezbędne jest usunięcie skutków wstrząsu o energii $7 \times 10^5 \text{ J}$ zaistniałego w dniu 10 czerwca 2022 r., w celu umożliwienia bezpiecznego wznowienia prac w rejonie,
 - bezpiecznego sposobu usuwania skutków wyżej wymienionego wstrząsu,
3. Zweryfikować, w oparciu o opinię tego zespołu, rozwiązania organizacyjno-techniczne dotychczas stosowane dla prowadzonych robót w rejonie ściany 15b-S określone w projekcie technicznym oraz określić inne możliwe do zastosowania środki profilaktyczne w celu zabezpieczenia przed zagrożeniem tąpniętami, przy uwzględnieniu faktu zaistnienia wstrząsu w tym rejonie, w aspekcie konieczności:
 - zastosowania metod ograniczania zagrożenia adekwatnych do istniejącego i przewidywanego stanu zagrożenia tąpniętami,
 - określenia sposobu wzmocnienia obudowy, adekwatnego do istniejącego i przewidywanego stanu zagrożenia tąpniętami,
4. Zapoznać załogę zakładu górniczego z okolicznościami i przyczynami zaistniałego zdarzenia.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Katowicach.